

גיליון ל"ז

חודש סיוון

תשפ"א

תפילה באהבה – הלימוד השבועי

וטהר ליבי שאזכה להתפלל

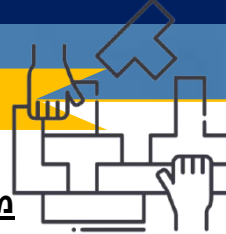
רבני בתי ספר צוותי חינוך תלמידים והורים יקרים,
יהי רצון שיתקבלו תפילותינו ברצון לפני שוכן מרומים!

הרב יאיר הרשקוביץ

יום א – י"ב סיוון

מי יצר את התפילה? (חלק א)

אבא, מי יצר את התפילה? שכששואלים מי יצר את התפילה, אז יש בעצם שתי שאלות שאנחנו שואלים. שאלה ראשונה זה: 'מי קבע את המילים המסויימות הללו?'. אבל זאת לא השאלה שאת שואלת. את שואלת: "מי יצר את התפילה?". את יודעת מי יצר את התפילה, חמודה? לא. הקדוש ברוך הוא. כמו שהוא ברא אותנו, כמו שהוא ברא לך יד, כמו שהוא ברא לך אף, כמו שהוא ברא לך מחשבות, הוא ככה ברא אותנו מתפללים. את יודעת איך זה קורה? יצא לך פעם שאמרת את המילה "הלוואי... כן וכך"? כן. מה אמרת? פעם אחת רציתי הצלחה בלימודים, אז אמרתי "הלוואי שאני אצליח בלימודים". קרה לך עוד משהו כזה? פעם אחת רציתי שסבא וסבתא שלי, לראות אותם, סבתא רבא, אז אמרתי פעם אחת: "הלוואי שתהיה תחיית המתים". אה, אמרת "הלוואי ותהיה תחיית המתים"? איזה יופי. את יודעת, חנה, שכל בן אדם, יהודי ואפילו גוי, אומר 'הלוואי'. וזה נמצא בעומק של הנשמה, בעומק של הבריאה שלנו, ככה הקדוש ברוך הוא ברא אותנו. תדמיני לעצמך שבן אדם חי את החיים ולא אומר "הלוואי ואני אצליח, הלוואי ואני אתקדם, הלוואי ו...". הוא לא חולם. מי שלא חולם גם הוא לא מתפלל, הוא גם לא חי, הוא לא מתקדם. והקדוש ברוך הוא ברא אותנו מתפללים אליו, מדברים איתו, את יודעת? וזה הדבר הכי חשוב.

הרב הראל זילברנגל

יום א – י"ב סיוון

ברוך שאמר

שלום לכולם. היום בעזרת ה' אנחנו מתחילים ללמוד על פסוקי דזמרה, פסוקי התשבחות לקדוש ברוך הוא. לפני תפילת שמונה עשרה שאנחנו עומדים ממש ומבקשים, אנחנו אומרים פרקי תהילים ועוד דברי תשבחות, ואת דברי התשבחות האלו מתחילים בברכת 'ברוך שֵׁאֲמַר', ומסיימים בברכת 'שֵׁתַּבַּח'. היום נלמד על ברכת 'ברוך שֵׁאֲמַר'. ברכת 'ברוך שֵׁאֲמַר' זו ברכה שיש בה הרבה הלכות שנקבעו על פי הסוד. זה אומר שרק חכמי המקובלים הגדולים יודעים להסביר מדוע. אנחנו רק יודעים שככה עושים להלכה ולא מבינים למה. אני אוהב מאוד לדעת, שאני לא יודע הכל, שיש חכמים גדולים ממני, שהם קבעו את ההלכה. לדוגמא חכמי המקובלים כתבו, שכשאומרים את ברכת 'ברוך שֵׁאֲמַר', ראוי להחזיק את שתי הציציות הקדמיות ביד ימין, ובסוף הברכה נותנים נשיקה. מדוע? אני לא יודע למה. עוד דבר, אמרו שראוי להגיד את זה בניגון ובנעימה, בגלל שזה דברי שבח כל כך גדולים. עד כדי כך הם אומרים שזה גדול, שאנשי כנסת הגדולה פתאום ראו פתק מהשמיים, ובפתק היה כתוב את דברי הברכה האלו, עם פ"ז מילים, שמונים ושבע מילים. הם התרגשו ומיד קבעו את הנוסח של הברכה הזו. אומנם אחר כך נוספו עוד מילים, אז אם תנסו בסוף הסרטון לספור, אולי בנוסח שלכם יש כבר יותר משמונים ושבע. ובכל אופן, יש בברכה הזאת הרבה הלכות סודיות כאלה: של מספר מילים, של ציצית, שנוהגים לומר את זה דווקא כשעומדים בגלל החשיבות של הברכה. 'ברוך שֵׁאֲמַר', זו הברכה הפותחת את פסוקי דזמרה, בתוך תפילת שחרית. הבה נעין כעת בתוך המילים העצומות של הברכה הזו. הברכה מחולקת לשניים: בחלק הראשון אנחנו מצינים סדרה של ברכות לקדוש ברוך הוא, ובחלק השני אנחנו אומרים את הברכה עצמה. אנחנו מתחילים ואומרים "ברוך שֵׁאֲמַר וְהָיָה הָעוֹלָם". אין שבח יותר גדול מזה לקדוש ברוך הוא, באמירה בלבד העולם נברא, באמירה, בפיו של הקדוש ברוך הוא. אנו ממשיכים ואומרים "ברוך גֹזֵר וּמְקַיֵּם", ברוך מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת, ברוך מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לְיִרְאָיו". הקדוש ברוך הוא חי לעד וקיים לנצח, פודה ומציל. לאחר הסדרה הזו אנו עוברים לברכה עצמה. מתחילים בברוך ומסיימים בברוך. "ברוך אֱתָהּ ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הָאֵל אֲבִי הַרְחָמִין", אבא של כל המרחמים. "מְהִלָּל, מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר... וּבְשִׁירֵי דָוִד עֲבָדְךָ נְהַלֵּלְךָ ה' אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁבְחוֹת וּבְזִמְרוֹת", כלומר אנחנו אומרים לקדוש ברוך הוא: הנה אנו עומדים לומר את פרקי הזמרה, את פסוקי דזמרה, שהם דברי השבח, הם הזמירות שמגדלים ומשבחים ומפארים וממליכים אותך. אנו עומדים להגיד את הדברים הנפלאים הללו, ומתוך כך אנחנו נוכל לגשת לתפילת העמידה, שהיא היא השיא של התפילה, השיחה עם הקדוש ברוך הוא. שנזכה באמת לומר בכוונה רבה את פרקי הזמרה, ונזכה שהקדוש ברוך הוא יקבל ברחמים וברצון את תפילתנו.

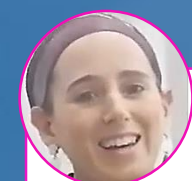
הרב עזריאל אלבה

יום ב - י"ג סיוון

הזכות לדבר אל המלך

מעשה במלך, מלך טוב שרצה לעשות רק טוב לכל הממלכה שלו. וכל דבר שמישהו היה צריך הוא תמיד ישר היה יודע ועושה מה שהאיש צריך. אבל המלך לא רצה שהאנשים רק יקבלו את זה בחינם, הוא רצה קשר עם האנשים, ולכן הוא הרשה להם להיכנס לתוך הארמון ולבקש מה שהם רוצים. אמר כל מי שרוצה לבקש מוזמן לבוא לבקש. ככה אני ירגיש שלא אני רק שולח לכם את מה שאתם צריכים, אלא אתם בקשר איתי ואני בקשר איתכם. תבקשו, תגידו תודה הוא הרשה להיכנס אפילו באמצע הלילה, מתי שהאדם רוצה יכול להגיע עד הכיסא של המלך, וללחוש לו באוזן. וואו! אבל היו כאלה שבאמת ניצלו את זה אבל היו אחרים שלא. ראו העוזרים שלו שזה המצב, וקבעו חוק! אמרו למלך אנחנו נקבע חוק ש3 פעמים ביום כל אדם חייב לבוא לדבר עם המלך. לא יכול להיות שאדם מקבל דברים ולא יוצר איתך קשר, נקבע חוק ש3 פעמים ביום אדם חייב לבוא ולדבר עם המלך. היו אנשים שלמרות שזה היה חוק ידעו שהחוק הזה הוא לטובתם, החוק הזה הוא כדי שיהיה להם קשר עם המלך, וכך האנשים האלו באו, אמרו את התפילות שהחכמים קבעו, נוסח כתוב מה לבקש מהמלך, והם לא רק אמרו את הנוסח אלא ביקשו באמת מה שהם רצו, הרגישו את הקשר עם ה'. ילדים יקרים, המלך הזה הוא מלכו של עולם, מלך העולם הקדוש ברוך הוא אומר אני יכול להביא לכם הכל, אבל אני רוצה שתהיו איתי בקשר, אני רוצה שתבואו להגיד תודה, אני רוצה שתבואו לבקש, אני ואתם נהיה ביחד, תבואו מתי שאתם רוצים אתם יכולים לשוחח לי בתוך האוזן. אומנם חכמים קבעו 3 פעמים ביום להגיד תפילה, אבל זה רק כדי לעזור לנו שנזכור מה לבקש. אז האנשים החכמים יודעים באמת להגיד את התפילה, אבל לא רק להגיד אותה אלא לבקש אותה מהלב ובאמת להרגיש את הקשר עם המלך. זה מזכיר לי סיפור נפלא אלה הרב מרדכי אליהו זצ"ל, הרב הראשי לישראל הראשון לציון כשהוא היה חולה, פעם אחת עשו לו טיפול בבית חולים והיו צריכים להרדים אותו שינה ארוכה עד לבוקר. והנה ב3 לפנות בוקר הרב מתעורר ודופק על המעקה של המיטה, הבן שלו הרב יוסף אליהו מיד אומר: כן אבא מה אתה רוצה. והאבא שלא יכל לא היה מסוגל לדבר בגלל שהוא היה חולה, מסמן לו (ליטול ידיים) מבין הרב יוסף, אבא רוצה ליטול ידיים, הוא מביא מים לנטייל ידיים אבל הוא שואל אותו אבא מה אתה רוצה? למה אתה עכשיו באמצע הלילה, אבא מבקש ממנו דף ועט, תפילת ערבית. אוי הוא לא התפלל תפילת ערבית, הרדימו אותו לפני החושך אבל הבן שלו מייד אומר אבל אבא אתה פטור אתה חולה, כותב לו הרב מרדכי אליהו, כמסיח לתוך אוזנו. כתוב בספרים הקדושים שכשאתה מדבר עם המלך, האדם מתפלל זה כאילו שהוא משוחח לתוך האוזן של ה'. אומר הרב מרדכי אליהו, אני אפסיד את זה? אפילו שאני חולה אני לו רוצה להפסיד אפילו פעם אחת הזדמנות לדבר עם המלך. ילדים יקרים אנחנו עומדים לפני תפילה, נזכור לא רק להגיד את המילים נזכור שיש לנו זכות הקדוש ברוך הוא מרשה לנו להיכנס לתוך הארמון שלו, ללחוש לו באוזן, נעשה את זה עם כל הלב.

הרבנית אביטל יומטוביאן

יום ב - י"ג סיוון

ברכת ברוך שאמר

היום נדבר על ברכת "ברוך שְאָמַר". זאת הברכה שפותחת את 'פסוקי דזמרא', הפסוקים מספר תהילים, משירת הים, בהם אנו מברכים ומשבחים את ריבונו של עולם. 'פסוקי דזמרא' נתקנו כחלק מהוראה של חכמינו זיכרונם לברכה: "לְעוֹלָם יִסְדֵּר אֶדָם שֶׁבָחוּ שֶׁל מְקוֹם (הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא) וְאַחֵר כֶּן יִתְפַּלֵּל". אנחנו קודם כל צריכים לדעת מול מי אנחנו עומדים, לדמיין לעצמנו שאנחנו הולכים לעשות טיול אצל ראש הממשלה, או אצל הנשיא, או אצל ראש העיר שבה אנחנו גרים. אז קודם יבואו ויגידו לנו: "תקשיבו, אנחנו צריכים להתנהג בצורה מכובדת. אנחנו עומדים לפני מישהו חשוב, צריך לכבד אותו, לפנות אליו בצורה יפה, צריך להתלבש בצורה מסודרת."

'פסוקי דזמרא' בעצם מלמדים אותנו מול מי אנחנו עומדים ומתפללים. אנחנו עומדים מול מי שאמר והיה העולם - "ברוך שְאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם", הקדוש ברוך הוא הוא אומר והוא עושה, כל מה שהוא עושה - מתקיים, הוא גוזר ומקיים. הוא עשה את כל הבריאה שלנו, הוא משלם שכר טוב ליראיו. הוא פודה, הוא מציל, אם יש מישהו שנמצא באיזושהי מצוקה, באיזושהי קושי, הקדוש ברוך הוא עוזר לו. הוא עושה דין בעולם. הקדוש ברוך הוא הוא זה שמקיים בכל רגע ורגע את הבריאה, בלעדיו לא הייתה לבריאה שלנו שום קיום, ולכן לפני שאנחנו נקבל עול מלכות שמיים, ואנחנו נעמוד בתפילת עמידה ונבקש כל מיני בקשות: דעת, רפואה, גאולה. אנחנו קודם כל זוכרים מול מי אנחנו עומדים, אנחנו עומדים מול מי שאמר והיה העולם. מול מי שמרחם על העולם הזה, מי שברא את העולם הזה ולא עזב אותו לרגע. הוא פודה, הוא מציל. ולכן, אנחנו פונים אליו בשבח, בזמרה. אנחנו רוצים להמליך אותו, להזכיר את המיוחדות שבו, הוא יחיד, אין כמוהו בכל העולם כולו, הוא זה שמחיה את כל העולמים. ולכן, זאת הברכה שבה אנו פותחים ומהללים את מי שאמר והיה העולם.

הרב יאיר הרשקוביץ

יום ג - י"ד סיוון

מי יצר את התפילה (חלק ב)

אבא, מי אמר את התפילה ומי כתב ממש את המילים?
 כשעם ישראל יצא לגלות בחורבן בית ראשון, לאט לאט, ה' ירחם, התרחקנו מ'הלואי' האמיתי שלנו.
 על מה יהודי מתפלל? יש יהודי שבא ואומר: "הלואי ויהיה לי קרמבו", "הלואי ותהיה לי גלידה". אבל יהודי שהנשמה שלו
 מאירה מבפנים, אומר: "הלואי ובית המקדש יבנה". "הלואי וכל החיילים יחזרו בשלום להורים שלהם". "הלואי ותהיה
 פרנסה לכל עם ישראל". זה יהודי בא ועושה. ומה קרה? לאט לאט התרחקו, ולא ידעו על מה לומר 'הלואי', על מה להתפלל.
 ואז קם עזרא הסופר, שהוא היה המנהיג שלאט לאט החזיר את עם ישראל מהגלות. והוא היה רב ענק, אפילו היה נביא,
 הוא היה מלאכי, הנביא מלאכי זה עזרא הסופר. ואת יודעת, הוא כינס מאה ועשרים חכמים, שמונים מהם היו חכמים,
 ארבעים היו נביאים. והם חשבו וישבו המון המון המון כדי לבחור אילו מזמורי תהילים לשים ואילו מילים לשים, ולבחור את
 המילים הנכונות של התפילה, ככה שתמיד, לכל הדורות כולם, כל היהודים כולם יגידו ויתפללו ויעוררו את הנשמה שלהם.
 ומתוך זה, את יודעת מה יקרה? מתוך זה גם החלומות שלהם יהיו מחוברים לחלום של יהודי.
 איך אפשר להוסיף את התפילה? אם את רוצה באמת להוסיף, את יכולה תמיד לדבר עם הקדוש ברוך הוא. ולהוסיף, הכלל,
 ההלכה אומרת את הדבר הבא - בכל ברכה את מוסיפה מעין הברכה. לדוגמא: בברכת "רפאנו" את מוסיפה על חולים שאת
 מכירה. בברכת הפרנסה, "ברך עלינו", על אנשים עניים שאת מכירה שאת רוצה שתהיה להם פרנסה. "סלח לנו אבינו",
 את יכולה לבקש סליחה ומחילה מהקדוש ברוך הוא. בכל ברכה וברכה, שהקדוש ברוך הוא יגאל אותנו ויבנה לנו את בית
 המקדש. בכל ברכה את יכולה להוסיף. ויש את הברכה "שמע קולנו": "שמע קולנו ה' אלהינו, חוס ורחם עלינו...", שאת
 יכולה שם לשפוך שיח לפני הקדוש ברוך הוא. פשוט להגיד את המילים: "אנא ממך ה', תקשיב לתפילה של ילדה". תפילה
 אישית בתוך, ביחד עם המילים של כולם. וזאת הסגולה המיוחדת של התפילה. זה הדבר הגדול, מתוקה שלי. הקדוש ברוך
 הוא ברא אותנו מתפללים, והחכמים לימדו אותנו מה להתפלל כדי שנעורר את הנשמה הישראלית שבתוכנו, כדי שנעורר
 את החלומות. כשבן אדם חולם על משהו, הוא גם רוצה להגשים אותו ולעשות ולפעול.

הרב יאיר הרשקוביץ

יום ג - י"ד סיוון

לפעמים ה' אומר לא!

הרב אביחי יונגורד

יום ד – ט"ו סיוון

התפילה מצוות עשה (הצגה)

הרב אליקים נויברגר

יום ד – ט"ו סיוון

מזמור לתודה

במהלך התפילה, בתפילת שחרית כמובן, אחרי שאנחנו מתחילים את התפילה, אומרים "ברוך שְׁאֵמַר", לפני "אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בֵּיתָךְ" יש מזמור קטן, קצר מאוד, שהוא נראה קצת לא כל-כך קשור. כאילו מה... מאיפה הוא הגיע? "ברוך שְׁאֵמַר" זה מזמור כל כך ידוע, עומדים, אומרים אותו ביחד, "אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בֵּיתָךְ" חז"ל אמרו שמי שאומר "אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בֵּיתָךְ" שלוש פעמים ביממה - זה מעלה גדולה. כל הא"ב הרי רשום שם נכון? שמתם לב?, כמעט כל הא"ב, טוב זה כבר נושא למשהו אחר.

בין לבין יש לנו מזמור שנקרא מזמור לתודה. "מִזְמוֹר לַתּוֹדָה הָרִיעוּ לָהּ כָּל הָאֲרָץ, עֲבָדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה, בּוֹאוּ לִפְנֵי בְרִנָּה" וכו', מזמור לתודה. מה כל כך מיוחד במזמור לתודה? מזמור גם קצר, מה הוא נמצא פה? מה כל כך מיוחד בו? ועוד יותר שהרי יש לנו הרבה קורבנות שאנחנו מקריבים, אפשר היה להגיד מזמור לעולה, מזמור לחטאת, מזמור לאשם. ויש הרבה קורבנות, יש הרבה בכלל מצוות. עשרת הדיברות אולי? למה מזמור לתודה? למה צריכים לפתוח דווקא במזמור לתודה? מה כל כך חשוב בעניין הזה? יש דברים שחז"ל אמרו מדהימים, מדהימים. אומרים חז"ל: "אָמַר רַבִּי פִּנְחָס וְרַבִּי לִוי, כָּל הַקֹּרְבָּנוֹת כָּלם בְּטָלִים לַעֲתִיד לָבוֹא. וְקָרְבַּן תּוֹדָה אֵינוֹ בָּטֵל לַעֲוֹלָם." הבנתם? לעתיד לבוא, כשיבנה בית המקדש בעזרת השם היום, לא? מחר? היום, למה מחר. כשיבנה בית המקדש כל הקורבנות שלמדנו עליהם ואנחנו יודעים עליהם - עולה וחטאת ואשם ושלמים, הכל יתבטל, לא יהיה. לא נצטרך לעשות קורבנות, חוץ מקורבן תודה. ה"י, זה המזמור שאמרנו עליו, מזמור לתודה. רק קורבן תודה יישאר. מה, מה כל כך מיוחד?

בעצם מלמדים אותנו חז"ל משהו מדהים בתפילה, עכשיו על הבוקר. דבר ראשון שצריכים להקשיב לו טוב, טוב, טוב ולהבין ולעשות, העיקר זה התודה, העיקר זה התודה. אתה רוצה להתחיל את התפילה, דבר ראשון - מזמור לתודה. תדע לך שאפילו שהקורבנות, כשיבנה בית המקדש כל הקורבנות יתבטלו, קורבן תודה לא יתבטל, יישאר. תמיד נצטרך להקריב קורבן תודה, תמיד נצטרך להגיד תודה, תמיד נצטרך לעשות תודה. ובעצם אולי, מי שאיתי יבין, שבעצם הכל נכנס בתוך ה'תודה'. אם אני אומר תודה כמו שצריך יש בפנים גם את העולה, ואת החטאת, ואת השלמים - הכל שם. שימו לב להגיד תודה. להסתכל מסביב, למי אני צריך להגיד תודה היום? זה לא עולה כסף להגיד תודה. זה לא גוזל זמן, זה עושה טוב, שימו לב. מסתיימת התפילה חבר שלך היה לידך, חברה שלך הייתה לידך, עזרה לך עם הסידור - תודה. למה? מה, יש מלחמה? למה לא להגיד תודה? המורה אמרה איזה משהו - תודה. אמא, אבא - תודה. עברנו ברחוב, נסענו באוטובוס בהסעה לבית ספר - תודה, אומרים לנהג. בתחילת התפילה באים חז"ל ללמד אותנו, שאחרי "ברוך שְׁאֵמַר" ולפני "אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בֵּיתָךְ" ולפני שתתחיל התפילה, מזמור קטן בכמות, גדול באיכות. מזמור לתודה. תזכרו תמיד להגיד תודה לכל מי שאתם פוגשים. מי שלא ואמר תודה - מה, הוא קמצן, מה אתה חוסך? מישהו עשה לך טובה תגיד לו תודה! תמיד, תמיד, תמיד להגיד תודה, לזכור את זה. תודה רבה לך, תודה רבה לך. אז תודה רבה לכם תלמידים יקרים, שבזכותכם אני יכול, ככה, לחשוב על התפילה ולדבר על זה. תודה רבה לכם, והמשך תפילה טובה בעזרת ה'.

הרב שלומי דימנטמן

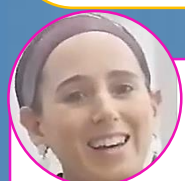
יום ה - ט"ז סיוון

הפסוקים הראשונים של מזמור "אשרי"

היום אנחנו הולכים ללמוד על המזמור שהכי חשוב בפסוקי דזמרא. הגמרא אומרת שצריך לומר אותו שלוש פעמים ביום. אתם יודעים מהו המזמור? ניתן לכם עוד רמז: אומרים אותו בתפילת שחרית בפסוקי דזמרא, אומרים אותו בתפילת שחרית אחרי שמונה עשרה, ואומרים אותו לפני תפילת מנחה. אתם יודעים, יודעים למה אני מתכוון? "אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה". הפרק הזה שדוד המלך אומר, מיוחד בכך, אומרת הגמרא שהוא מסודר לפי הא"ב, מ-א' עד ת'. בו דוד המלך מפאר ומשבח את הקדוש ברוך הוא מא' עד ת', אבל חסרה אות אחת, בכל זאת חסרה, אתם יודעים איזה אות? אות נון, הנון נפלה. למה הנון נופלת? כי הנון מרמזת על נפילה ודוד המלך אומר: נפילה, אנחנו לא רוצים שיהיו נפילות. אבל בכל זאת דוד המלך מרמז גם על הנפילה, באיזה אות? בסמך: 'סמך יי' ל'ל הנפלים'.

אז בואו נתחיל ללמוד לאט לאט את תחילת הפרק, ונראה שהוא לפי א"ב. אז קודם כל ההקדמה לפרק זה: "אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה אשרי העם ששכנה לו אשרי העם ששה' אלהיו". אשרי ישראל שיושבים בבתי מדרשות, בבתי כנסיות ומהללים את ה'. אשרי העם שהוא ככה ואשרי העם ששה' הוא אלוהינו. "תהלה לדוד ארוממך אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד. בכל יום אברכה ואהלה שמך לעולם ועד. גדול ה' ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר. דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו. הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה. ועוז נוראתיך יאמרו וגדולתך אספרנה. זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו. חנון ורחום ה' ארך אפים וגדל חסד. טוב ה' לכל ורחמי על כל מעשיו." תראו איזה שבח נפלא כתוב בפסוקים האלו, אנחנו בכל יום מברכים ומהללים את ה'. לא רק בכל יום אלא 'דור לדור ישבח מעשיך', מדור לדור אנחנו, גם הדורות שלפני, גם הדורות שאחרי, אנחנו מהללים את ה'. למה? כי ה' הוא גדול, 'גדול ה' ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר'. ככל שאנחנו נעמיק ונחקור ונראה - אנחנו לא נספיק להקיף את כל שבחיו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אנחנו כל יום נאמר את המזמור הזה, כל יום אנחנו לא רק נאמר, אלה גם נבין בשכל, אבל יותר חשוב, נרגיש ברגש. תראו כמה מילים של הבעות של התפעלות ושמחה: 'ודברי נפלאותיך אשיחה', 'נוראתיך יאמרו', 'גדולתך אספרנה', 'זכר רב טובך יביעו', נביע את זה, 'צדקתך ירננו', נשיר את זה, 'חנון ורחום ה' ארך אפים', הקדוש ברוך הוא חן אותנו ומרחם עלינו ומאריך אפו גם אם לא מגיע לנו, 'וגדל חסד', גם שלא בדיוק מגיע לנו החסד, אבל הוא מגדיל את החסד עלינו. 'וטוב ה' לכל ורחמי על כל מעשיו' ואומרת הגמרא, זה לא מספיק, זה טוב מאוד שאנחנו אומרים שהקדוש ברוך הוא גדול וחנון ורחום, אבל הגמרא אומרת לנו "מה הוא - חנון אף אתה חנון, מה הוא רחום - אף אתה רחום, מה הוא גדול חסד - גם אתה תהיה גדול חסד", אנחנו הולכים בדרכיו של הקדוש ברוך הוא, ואנחנו גם נהיה טוב לכל ורחמינו על כל מעשיו של הקדוש ברוך הוא. זה מה שדוד המלך רוצה ומתפעל ומשבח וגם אנחנו ממשיכים את דרכו ומהללים ומשבחים את ה'.

הרבנית אביטל יומטוביאן

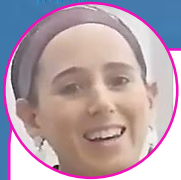
יום ה - ט"ז סיוון

הפסוקים הראשונים של מזמור "אשרי"

היום אנחנו נעסוק באחד מפרקי התהילים שידוע בשם 'אשרי יושבי ביתך', שאחד התנאים אמר עליו שמי שאומר אותו שלוש פעמים ביום - מובטח לו שהוא בן העולם הבא. הפרק הזה עוסק בהשגחת הקדוש ברוך הוא על העולם. אנחנו בדקות הקרובות ננסה להבין טוב את המשמעויות של הפסוקים שמופיעים בפרק הזה.

'אשרי יושבי ביתך עוד יהללוך סלה' - מי הם אותם האנשים המאושרים? אלה שיושבים בבית שלך, אלה שתמיד גם אם הולכים בדרך, גם אם נמצאים במקום אחר, הראש שלהם נמצא בבית שלך, 'שבתי בבית ה' כל ימי חיי'. אנשים שיש להם שאיפה לקודש, גם בחיי היומיום וגם בשבתות וגם בימים אחרים, הם 'יושבי ביתך' והם תמיד מאמינים ומודים לקדוש ברוך הוא ומספרים על הגדלות שלו ועל הפאר שלו. 'אשרי העם ששכנה לו, אשרי העם ששה' אלקיו' - 'אשרי העם ששכנה לו', שזהו המצב שלו, אשרי העם שמי שמנהיג אותו זה הקדוש ברוך הוא, ולא כל מיני תופעות חולפות, כל מיני כוחות משתנים, אלא רק הקדוש ברוך הוא. 'בכל יום אברכה ואהלה שמך לעולם ועד' - השאיפה של דוד המלך שמלמד אותנו איך אנחנו צריכים להיות, זה הרצון שלנו בכל יום לברך את הקדוש ברוך הוא ולהלל את שמו לעולם. למה אנחנו רוצים להלל אותו? כי מה הוא? - גדול, 'גדול ה' ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר' - הקדוש ברוך הוא גדול, הוא אין סופי, ואת הגדלות שלו - אי אפשר למדוד אותה, אי אפשר לחקור אותה. היא כולם מלאה שלמות, היא לא נתפסת במוח האנושי שלנו. ולכן דור לדור יעביר את המסר הזה הלאה, 'דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו' - דור יעביר לדור, אבות יספרו לבנים, על הגבורות, על כל הפלא, על הגדלות של הקדוש ברוך הוא, איך הוא מנהיג את עולמו בצורה מופלאה. 'הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה' - דיברנו על הגדולה, דיברנו על הגבורה, ויש גם הרבה יופי. אנחנו יודעים שאנחנו נמצאים בעולם מאוד מאוד יפה, ולכן 'הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה' - אני משוחח בפלאים. אפשר להסתכל על הבריאה ולהתפלא אפילו מהי"צור הכי קטן ומהדברים הכי גדולים. הכל כל כך מלא פלא. אז ישנה גדלות וישנה גבורה וישנו יופי ויש הרבה טוב. 'ועוז נוראתיך יאמרו וגדולתך אספרנה' - אנחנו מספרים על העוצמה שקיימת בעולם. 'ועוז נוראתיך יאמרו וגדולתך אספרנה' - והעוצמה הזאת היא לא עוצמה מכלה, עוצמה הרסנית, אלא להיפך, עוצמה טובה. ולכן הפסוק הבא אומר: 'זכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו' - העוצמה האלקית נועדה לעשות טוב ולהראות צדק בעולם.

יום ו - י"ז סיוון

הרבנית אביטל יומטוביאן

הפסוקים האחרונים של מזמור "אשרי"

בחלק הקודם הזכרנו את גדלות ה' ואת טובו עלינו ואנחנו ממשיכים בפסוק הבא. פסוק שמתחיל באות ח': "חֲנוּן וְרַחוּם ה' אֶרֶךְ אַפַּיִם וְגָדֹל חֶסֶד" – הקדוש ברוך הוא הוא חנון, הוא מרחם עלינו, הוא מגדיל את חסדו עלינו, גם כשלא מגיע הוא נותן, גם לאנשים שעושים דברים רעים הוא לא מתחשבן ואומר: "טוב, לא התנהגתם יפה, אז לא נוריד עליכם גשם", לא. הקדוש ברוך הוא הוא מרחם, 'אֶרֶךְ אַפַּיִם', יש לו סבלנות, הוא מחכה שנחזור אליו בתשובה. "טוב ה' לָכֵל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו" – הקדוש ברוך הוא הוא טוב והוא מרחם על כל מי שהוא ברא. בגלל הטוב הזה הפסוק הבא ממשיך - "יִזְדָּוֶה ה' כָּל מַעֲשֵׂיךָ וְחִסְדֶּיךָ יִבְרָכְכָּה" – מי שבראת הם מודים לך על כל הטוב שאתה גומל והם מברכים את שמך.

"כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֵאֱמְרוּ וְגִבּוֹרֶתְךָ יִדְבָּרוּ" – הם אומרים: "איזו מלכות יש לך, איך אתה מופיע בעולם, איזו גבורה מתבטאת בעולם הזה".

"לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתְךָ וְכְבוֹד הַדָּר מַלְכוּתוֹ" – אנחנו, התפקיד שלנו זה לספר בעולם את גדלות ה'. "עַם זֶה יִצְרָתִי לִי תִהְיֶה לִי יִסְפְּרוּ" – התפקיד שלנו זה לספר על גדלותו ועל כבודו של הקדוש ברוך הוא, שהמלכות שלו היא "...מַלְכוּת כָּל עֲלָמִים וּמַמְשְׁלֶתְךָ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר" – הקדוש ברוך הוא לא כמו מלך שקיים מאה, שבעים שנה, כמה שלא יהיה בן אדם, יש לו מלכות נצחית. מאז שהעולם נברא ועד סופו, הקדוש ברוך הוא הוא זה שמנהל את עולמו.

"סוֹמֵךְ ה' לְכָל הַנְּפִלִים וְזֹזֶקֶף לְכָל הַכְּפוּפִים" – הקדוש ברוך הוא בתור מלך, הוא מתייחס גם לדברים הכי קטנים, גם לאנשים שהם נופלים, שהם לא מצליחים, שהם כפופים, אז הקדוש ברוך הוא שם אליהם לב והוא זה שמגן להם, הם זה שסומך אותם, הוא זה שמרים אותם "וְזֹזֶקֶף לְכָל הַכְּפוּפִים".

ובגלל שהוא מקור הכוח שלנו אז הכל פונים אליו - "עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁכְּרוּ וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ" – אל מי אנחנו פונים, ממי אנחנו מצפים שיוריד לנו את הגשם, שהאדמה תצמיח את יבולה? מהקדוש ברוך הוא.

הקדוש ברוך הוא הוא צדיק, "צִדִּיק ה' בְּכָל דֶּרֶךְוֹ וְחִסִּיד בְּכָל מַעֲשָׂיו" – כל דבר שהקדוש ברוך הוא עושה הוא צודק. והקדוש ברוך הוא עושה חסד, חסד זה לעשות הרבה מעבר למה שצריך, גם למי שמגיע וגם למי שלא מגיע.

והקדוש ברוך הוא, אם דיברנו עליו כמלך, כמישהו שמנהל את העולם, היינו חושבים שאולי מדובר במישהו רחוק, שלא מתעניין, אבל אומר לנו הפסוק: "קָרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאַמֶּת". – הקדוש ברוך הוא אומר אני מחכה לכם, רק תבואו.

"רְצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה וְאֶת שְׁוַעֲתָם יִשְׁמַע וְיִוְשִׁיעֵם" – את מי שירא לו, את מי שבאמת מכיר בגדלות שלו, ברוממות שלו, את הרצון שלהם הוא עושה.

"שׁוֹמֵר ה' אֶת כָּל אֲהָבָיו וְאֶת כָּל הַרְשָׁעִים יִשְׁמִיד" – הקדוש ברוך הוא שומר את האוהבים שלו, את מי שמתקרב אליו, ואת אותם הרשעים הוא עושה בהם דין.

והפסוק מסיים: "תִּהְיֶה ה' יְדָבָר פִּי" – הפה שלי ידבר את תהילת הקדוש ברוך הוא, את השבח שלו, "וַיִּבְרַךְ כָּל בֶּשֶׂר שֵׁם קִדְּשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד" – שנזכה תמיד בכל צעד בחיים שלנו לראות את השגחת הקדוש ברוך הוא עלינו, איך הוא מיטב לנו, איך הוא רוצה בטובתנו, איך הוא סומך אותנו גם בנפילות שלנו, גם ברגעים שאנחנו בטוחים שאף אחד לא מסתכל עלינו, הקדוש ברור הוא תמיד תמיד איתנו.

